

بسم الله الرحمن الرحيم

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در بررسی

طرح تسری آیین نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات

بعدهی به شهرداریهای شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، کلا شهرها و مراکز استانها

مرحله اول: جلسه ۱۳۸۸/۲/۱۴ شورای نگهبان

مرحله دوم: جلسه ۱۳۹۰/۲/۱۴ شورای نگهبان

استخراج، تنقیح و تدوین: کاظم کوهی اصفهانی

بازبینی: امین الله زمانی

طرح تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات بعدی به شهرداری‌های شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، کلانشهرها و مراکز استانها

۱- مقدمه

«طرح تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵/۱/۲۵ با اصلاحات بعدی به شهرداری‌های شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت (کلانشهرها)»، طرحی است که شورای عالی استان‌ها در دوازدهمین اجلاسیه عمومی خود در تاریخ ۱۳۸۷/۶/۷ با اکثریت آراء به تصویب رساند و بنا بر مفاد اصل ۱۰۲ قانون اساسی و بند (۳) ماده (۷۸ مکرر) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ با اصلاحات بعدی و ماده (۱۴۰) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، برای تصویب نهایی به مجلس شورای اسلامی ارسال کرد. طراحان در توجیه لزوم تصویب این طرح در مقدمه توجیهی آن آورده‌اند: اگر چه شهرداری یک نهاد عمومی غیردولتی است، ولی به دلیل غلبه نفع عمومی در فعالیت‌ها و انجام بخش عمده‌ای از خدمات خاص، همواره مدّ نظر قانون‌گذار بوده و برای انجام بهینه امور و به‌سامان نمودن و ضابطه-مندکردن واگذاری پروژه‌ها، برگزاری مناقصات، مزایده‌ها و سایر معاملات، قواعدی برای این نهاد مقرر و به تصویب رسانده‌اند. دو نمونه از اساسی‌ترین آنها آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۶ و آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ است. این آیین‌نامه‌ها، به ویژه آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران، اگرچه در هنگام تصویب، مناسب شرایط زمان و جمعیت شهرها و وضعیت ویژه شهر تهران بوده است، در حال حاضر با توجه به تغییر بافت و ترکیب جمعیتی شهرها و گسترش فیزیکی و افزایش بسیار زیاد مشکلات و مسائل برخی دیگر از شهرهای کشور که به عنوان کلانشهرها یا شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت مشهور شده‌اند، ضرورت چاره‌اندیشی برای تعبیه سازوکارهای قانونی در اختیار مدیران شهری را بیش از پیش نمایان می‌سازد. بر این اساس، با توجه به اینکه قانون آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۶ متناسب با نیاز این کلانشهرها و شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت نیست و در مقابل، آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران دارای احکام مترقی و بسیار خوب و متناسب با وضعیت این شهرها می‌باشد، شورای عالی استان‌ها با درخواست مکرر این شهرها، طرح مزبور را در قالب ماده واحده و تبصره ذیل آن برای طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌کند.

این طرح در تاریخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ در مجلس شورای اسلامی مطرح و برای بررسی به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شد. کمیسیون پیش‌گفته با تغییر عنوان طرح و الحاقاتی، گزارش آن را در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۳ به مجلس ارائه کرد. «طرح تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات بعدی به شهرداری‌های شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت (کلانشهرها و مراکز استانها)»، عنوان پیشنهادی کمیسیون برای این طرح بود. این طرح در جلسه علنی ۱۳۸۸/۱/۱۹ در دستور کار بررسی مجلس قرار گرفت و با اصلاحاتی به تصویب رسید و برای طی مراحل قانونی مذکور در اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورا در بررسی اولیه خود در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴، در چندین مورد

این مصوبه را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخت و به مجلس، بازگرداند. کمیسیون شوراهاى مجلس در بررسی مجدد برای رفع ایرادات شورای نگهبان، اصلاحاتی را در این طرح اعمال و در تاریخ ۱۳۹۰/۱/۳۰ گزارش آن را به مجلس ارائه کرد که مجلس نیز در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۲/۴ خود آن را به تصویب رساند و مجدداً به شورای نگهبان ارسال کرد. شورای نگهبان در مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۴ با تشکیل جلسه و بررسی اصلاحات انجام شده در مصوبه، ایرادات قبلی را منتفی و آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود را طی نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۲۱۸۱ مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

۲- بحث و بررسی شورای نگهبان پیرامون طرح تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات بعدی به شهرداریهای شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، کلانشهرها و مراکز استانها مصوب ۱۳۸۸/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی (مرحله اول)

۲-۱- ماده واحده

"ماده واحده- احکام آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵/۱/۲۵ با اصلاحات بعدی به معاملات شهرداریهای شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، کلانشهرها و مراکز استانها تسری می‌یابد.

تبصره- برای انجام معاملات هر جا در متون و تبصره‌های آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران از شهردار تهران و یا معاونین و مسئولین شهرداری و شورای شهر تهران نام برده شده است، عنوان مشابه در سایر کلانشهرها و مراکز استانها جایگزین آن می‌گردد."

۲-۱-۱- نظرات استدلالی

۲-۱-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) از آنجا که مجلس شورای اسلامی با تصویب این ماده واحده، در واقع آیین‌نامه معاملات شهرداری پایتخت مصوب ۱۳۵۵ را به طور کامل به رسمیت شناخته و مواد آن را قابل اجرا اعلام کرده است، بنابراین کل مواد آیین‌نامه مزبور می‌بایست در شورای نگهبان از لحاظ عدم مغایرت با موازین شرع و قانون اساسی مورد بررسی قرار گیرد. مصوبه مزبور، هر چند تحت عنوان «آیین‌نامه» در زمان رژیم شاهنشاهی به تصویب رسیده، لیکن ویژگی‌های قانون را دارد و در مجلس شورای ملی و سنا نیز به تصویب رسیده است.

ب) مصوباتی که مجلس شورای اسلامی، پس از انقلاب راجع به این آیین‌نامه داشته، صرفاً اصلاح یک یا چند ماده از آیین‌نامه مزبور بوده است و در نتیجه، صرفاً همین مواد از آیین‌نامه، صورت قانونی پیدا کرده و به «قانون» تبدیل شده است و بقیه مواد آیین‌نامه چنین حکمی را ندارند، ضمن آنکه مصوبات سابق مجلس شورای اسلامی درباره این آیین‌نامه که به تأیید شورای نگهبان رسیده است، به معنای تأیید شورای نگهبان نسبت به سایر مواد آیین‌نامه نیست. اما مصوبه کنونی مجلس به نحوی است که کلیه مواد آیین‌نامه را رسمیت می‌بخشد و به آن اعتبار قانونی می‌دهد؛ لذا لازم است که هم اینک شورای نگهبان نسبت به کلیه مواد آیین‌نامه، بررسی لازم را انجام دهد.

۲-۱-۱-۲- دیدگاه عدم مغایرت

این آیین‌نامه، پس از انقلاب، دو مرتبه در مجلس شورای اسلامی مورد اصلاح قرار گرفته و به تأیید شورای نگهبان نیز رسیده است. در حال حاضر نیز مجلس شورای اسلامی، همانند گذشته اصلاحاتی را نسبت به این آیین‌نامه انجام داده و مفاد آیین‌نامه مزبور را به شهرداران و مسئولین شهری سایر کلانشهرها، مراکز استانها و شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت تسری داده است که از این لحاظ، حکم ماده واحده مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

۲-۱-۲- نظر شورای نگهبان

نظر به اینکه به موجب مصوبه مذکور، آیین‌نامه معاملاتی شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵/۱/۲۵ مجلسین منحل سابق، کلاً به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، بنابراین [آیین‌نامه پیش‌گفته نیز باید مورد بررسی شورای نگهبان قرار گیرد].

۲-۲- ماده ۶ آیین‌نامه

"ماده ۶- آگهی مناقصه یک نوبت در روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی و از یک تا سه نوبت به اقتضای اهمیت معامله در یکی از روزنامه‌های کثیرالتشعار پایتخت باید منتشر گردد.

تبصره ۱- در مواردی که شهرداری پایتخت تشخیص دهد که انتشار آگهی در خارج از پایتخت ضرورت دارد، می‌تواند علاوه بر نشر آگهی در پایتخت در شهرهایی که لازم بداند به نشر آگاهی اقدام کند.

تبصره ۲- در مواردی که شهرداری پایتخت تشخیص دهد می‌تواند از سایر وسایل و طرق انتشاراتی از قبیل پخش آگهی در رادیو و تلویزیون و یا ارسال آگهی برای اشخاص مربوط یا الصاق آگهی در معابر عمومی استفاده نماید.

تبصره ۳- اگر به تشخیص شهرداری پایتخت موضوع معامله ایجاب کند که علاوه بر نشر آگهی در داخل کشور موضوع به اطلاع فروشندگان کالا یا انجام‌دهندگان کار یا خدمت در خارج از کشور هم برسد، یک نسخه از آگهی باید به وسیله وزارت امور خارجه به هر یک از سفارتخانه‌های ممالک مربوط در تهران و یک نسخه هم به سفارتخانه‌های کشور شاهنشاهی ایران در ممالک مربوط از طریق وزارت مذکور فرستاده شود."

۲-۲-۱- نظرات استدلالی

۲-۲-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) به کار رفتن عبارت «کشور شاهنشاهی» در این ماده و تبصره (۳) آن، مغایر با اصول متعدد قانون اساسی؛ از جمله اصل ۱، ۲، ۶ و... قانون اساسی است که تصریح می‌کند حکومت ایران، جمهوری اسلامی است.

ب) ذکر کلمه «پایتخت» در مواد مختلف این آیین‌نامه؛ از جمله ماده (۶)، به جهت متناسب بودن آن با نظام‌های پادشاهی و سلطنتی و نامتناسب بودن به کارگیری آن در نظام جمهوری اسلامی برای مرکز اداره امور کشور، لازم است که در مجلس شورای اسلامی اصلاح شود.

۲-۲-۲- نظر شورای نگهبان

ذکر کلمه «شاهنشاهی» در ماده (۶) و تبصره (۳) آن و ذیل ماده (۴۰) (انتهای آیین‌نامه)، مغایر اصول متعدد از جمله اصل اول قانون اساسی شناخته شد.

کلمه «پایتخت» در موارد متعدده این مصوبه؛ از جمله موارد ذیل: تبصره (۲) نوع سوم [در ماده (۱)]، تبصره ماده (۴)، ماده (۵)، ماده (۶) و تبصره‌های (۱)، (۲) و (۳) آن، جزءهای (۶)، (۱۰) و (۱۳) ماده (۷)، مواد (۸) و (۱۲)، جزءهای (۱)، (۲)، (۴) و (۵) ماده (۱۳)، ماده (۱۴)، تبصره (۳) ماده (۱۵)، تبصره ماده (۱۷)، ماده (۱۸) و تبصره آن، بند (ج) ماده (۲۴)، ماده (۲۷)، جزءهای (۲)، (۳) و (۸) و تبصره ماده (۳۱)، بندهای (الف) و (ب) و تبصره ماده (۳۳)، مواد (۳۴)، (۳۵)، (۳۶)، (۳۸) و (۳۹) باید اصلاح گردد.

۲-۳- ماده ۱۴ آیین‌نامه

«ماده ۱۴- در صورتی که در مدت مقرر پیشنهادی نرسیده باشد، شهرداری می‌تواند مناقصه را تجدید یا موضوع را برای اتخاذ تصمیم به کمیسیونی مرکب از معاون مالی و اداری شهرداری و دو نفر عضو عالی‌مقام شهرداری که به پیشنهاد شهردار پایتخت و تصویب انجمن شهر تعیین می‌شوند احاله کند. هرگاه کمیسیون انجام معامله را از طریق ترک مناقصه تجویز کند، با توجه به مبلغ معامله با رعایت مفاد ماده ۳۱ این آیین‌نامه عمل خواهد شد.»

۲-۳-۱- نظرات استدلالی

۲-۳-۱-۱- دیدگاه مغایرت

با توجه به اینکه هم‌اینک، در مجموعه نهادهای پیش‌بینی شده در قانون اساسی و قوانین عادی، نهادی تحت عنوان «انجمن شهر» وجود ندارد، لازم است که این ماده و سایر مواد آیین‌نامه که از چنین نهادی نام برده شده است، اصلاح گردد.

۲-۳-۲- نظر شورای نگهبان

«انجمن شهر» مذکور در ماده (۱۴)، ماده (۱۸) و تبصره آن، بندهای (ب) و (ج) ماده (۳۳) و ماده (۳۸) به لحاظ اینکه «انجمن شهر» وجود ندارد، باید حذف گردد.

۲-۴- ماده ۲۳ آیین نامه

«ماده ۲۳- در قرارداد نکات زیر باید قید گردد:

۱- ...

۱۲- اقرار بعدی شمول ممنوعیت موضوع قانون راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و

کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب دی ماه ۱۳۳۷.

۲-۴-۱- نظرات استدلالی

۲-۴-۱-۱- دیدگاه مغایرت

از آنجا که دو مجلس سنا و نمایندگان در قوانین مربوط به رژیم گذشته وجود داشته و هم‌اینک در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران وجود ندارد، به کار بردن عبارت «مجلسین» در بند (۱۲) این ماده صحیح نیست و نیازمند اصلاح است.

۲-۴-۲- نظر شورای نگهبان

کلمه «مجلسین» در جزء (۱۲) ماده (۲۳) باید اصلاح گردد.

۲-۵- ماده ۳۵ آیین نامه

«ماده ۳۵- دریافت ضمانت‌نامه بانکی یا اسناد خزانه یا اوراق قرضه دولتی به عنوان سپرده در مناقصه

یا مزایده و یا تضمین حُسن انجام معامله بلامانع می‌باشد و در هر صورت با موافقت شهردار پایتخت

در هر موقع قابل تبدیل به یکدیگر می‌باشد.»

۲-۵-۱- نظرات استدلالی

۲-۵-۱-۱- دیدگاه مغایرت

با توجه به اینکه اوراق قرضه، وفق تعریف ارائه شده برای آن در ماده (۵۲) قانون تجارت^۱، وامی است با بهره معین که وام‌گیرنده متعهد به پرداخت این بهره به وام‌دهنده است، بنابراین قبول اوراق قرضه دولتی به عنوان سپرده در این ماده، مغایر با موازین شرع است. به عبارت دیگر، چون در شرع مقدس، اصولاً «ربای قرضی» نامشروع و حرام است و نمی‌توان در مقابل پرداخت وام یا قرض، هیچ‌گونه بهره یا سودی دریافت کرد، بنابراین به رسمیت شناختن اوراق قرضه و معاملات مربوط به آن در این ماده نیز، خلاف موازین شرع است. در همین راستا، شورای نگهبان در نظریه‌های خود به شماره ۸۵/۳۰/۲۰۵۱۸ مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۲۸ و ۷۷/۲۱/۲۵۶۰ مورخ ۱۳۷۷/۱/۱۰ به استناد اصل ۴ قانون اساسی، ماده (۵۲) قانون تجارت و همچنین موادی از قانون انتشار اسناد خزانه و اوراق قرضه مصوب ۱۳۴۸ را نیز مغایر با موازین شرع اعلام کرده است.

۲-۵-۲- نظر شورای نگهبان

در ماده (۳۵) قبول اوراق قرضه دولتی به عنوان سپرده با توجه به نظریه‌های شماره ۸۵/۳۰/۲۰۵۱۸ مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۲۸ و شماره ۷۷/۲۱/۲۵۶۰ مورخ ۱۳۷۷/۱/۱۰ شورای نگهبان، خلاف موازین شرع شناخته شد.

۲-۶- ماده ۳۸ آیین‌نامه

«اختلافات ناشی از معاملات موضوع این آیین‌نامه که بین طرفین ایجاد می‌شود در هیأتی مرکب از نماینده شهرداری پایتخت و نماینده انجمن شهر مطرح می‌شود و هیأت مذکور می‌تواند با طرف قرارداد توافق کند. این توافق برای طرفین قابل اجرا و غیر قابل اعتراض خواهد بود و در صورتی که اختلاف رفع نشود، هر یک از طرفین می‌تواند به دادگاه صلاحیتدار مراجعه نماید.»

۲-۶-۱- نظرات استدلالی

۲-۶-۱-۱- دیدگاه مغایرت

وفق اصل ۱۳۹ قانون اساسی، صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی در هر مورد باید به تصویب هیأت وزیران رسیده و به اطلاع مجلس شورای اسلامی نیز برسد، ضمن آنکه در دعاوی مهم داخلی و همچنین مواردی که طرف دعوی خارجی باشد، مطلع کردن مجلس در صلح این دعاوی، کافی نیست و لزوماً می‌بایست به تصویب مجلس نیز برسد. بر اساس این اصل از قانون اساسی، ماده ۳۸ آیین‌نامه که رسیدگی به اختلافات ناشی از معاملات شهرداری با اشخاص حقیقی و حقوقی را به هیأتی با ترکیب مشخص شده در ماده واگذار کرده و به این هیأت، اختیار هرگونه توافق با طرف دعوا؛ از جمله صلح دعاوی را واگذار کرده است، مغایر با قانون

۱. ماده ۵۲ قانون تجارت مقرر می‌داشت: «ورقه قرضه، ورقه قابل معامله‌ای است که معرف مبلغی وام است با بهره معین که تمامی آن یا اجزاء آن در موعد یا مواعد معینی باید مسترد گردد. برای ورقه قرضه ممکن است علاوه بر بهره، حقوق دیگری نیز شناخته شود.»

اساسی است؛ زیرا شهرداری یکی از مؤسسات عمومی است که وفق اصل مزبور، صلح دعاوی راجع به اموال این نهاد، نیازمند طی تشریفات مقرر در اصل ۱۳۹ است. با این وجود، حکم ماده ۳۸، به لزوم رعایت این تشریفات درباره صلح دعاوی مقید نشده است.

۲-۶-۲- نظر شورای نگهبان

اطلاق توافق مذکور در ماده (۳۸)، چون شامل صلح دعاوی مندرج در اصل ۱۳۹ قانون اساسی نیز می‌شود، از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۲-۷-۲- ماده ۴۰ آیین‌نامه

"ماده ۴۰- آیین‌نامه معاملات شهرداری پایتخت مصوب سال ۱۳۴۴ از تاریخ اجرای این آیین‌نامه لغو می‌شود.

آیین‌نامه فوق مشتمل بر چهل ماده و بیست و دو تبصره به استناد تبصره ۳۹ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ (۲۵۲۴ شاهنشاهی) کل کشور، پس از تصویب کمیسیون کشور مجلس شورای ملی در جلسه روز چهارشنبه ۱۳۵۴/۱۰/۲۴ (۲۵۳۴ شاهنشاهی) در جلسه روز چهارشنبه بیست و پنجم فروردین ماه دوهزار و پانصد و سی و پنج شاهنشاهی به تصویب کمیسیون کشور مجلس سنا رسیده است."

۲-۷-۱- نظرات استدلالی

۲-۷-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) به کار بردن و ذکر تاریخ‌های شاهنشاهی در ذیل ماده (۴۰) این آیین‌نامه، مغایر با اصل ۱۷ قانون اساسی است؛ زیرا وفق این اصل، مبدأ تاریخ رسمی کشور ایران، هجرت پیامبر اسلام (صلی‌الله‌علیه و آله و سلم) است و مبنای کار ادارات دولتی، هجری شمسی است.

ب) به کار رفتن عبارت «کشور شاهنشاهی» در این ماده و تبصره (۳) آن، مغایر با اصول متعدد قانون اساسی؛ از جمله اصل ۱، ۲، ۶... قانون اساسی است که تصریح می‌کند حکومت ایران، جمهوری اسلامی است.

۲-۷-۲- نظر شورای نگهبان

قید تاریخ شاهنشاهی در صدر آیین‌نامه قبل از فصل اول و نیز ذیل ماده (۴۰)، (انتهای آیین‌نامه) مغایر اصل ۱۷ قانون اساسی شناخته شد.

ذکر کلمه «شاهنشاهی» در ماده (۶) و تبصره (۳) آن و ذیل ماده (۴۰) (انتهای آیین‌نامه)، مغایر اصول متعدد از جمله اصل اول قانون اساسی شناخته شد.

۳- بحث و بررسی شورای نگهبان پیرامون طرح تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات بعدی به شهرداریهای شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، کلانشهرها و مراکز استانها مصوب ۱۳۹۰/۲/۴ مجلس شورای اسلامی (مرحله دوم)

در اصلاحات به عمل آمده در مجلس، عنوان طرح و ماده واحده مربوط به آن به شرح زیر اصلاح شد. همچنین تاریخ صدر آیین‌نامه نیز به «۱۳۵۵/۱/۲۵» و عبارت «شهرداری پایتخت» در آیین‌نامه به «شهرداری تهران» تبدیل شد:

«طرح اصلاح و تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات بعدی به شهرداریهای مراکز استانها، کلانشهرها و شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت»
"ماده واحده- آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵/۱/۲۵ با اصلاحات بعدی به شرح زیر اصلاح و احکام آن به معاملات شهرداریهای مراکز استانها، کلانشهرها و شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت تسری می‌یابد: ..."

۳-۱- ماده ۶ آیین‌نامه

"ماده ۶- آگهی مناقصه یک نوبت در روزنامه رسمی کشور و از یک تا سه نوبت به اقتضاء اهمیت معامله در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار باید منتشر گردد.
تبصره ۱- ...

تبصره ۳- اگر به تشخیص شهرداری تهران موضوع معامله ایجاب کند که علاوه بر نشر آگهی در داخل کشور موضوع به اطلاع فروشندگان کالا یا انجام‌دهندگان کار یا خدمت در خارج از کشور هم برسد، یک نسخه از آگهی باید به وسیله وزارت امور خارجه به هر یک از سفارتخانه‌های ممالک مربوط در تهران و یک نسخه هم به سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران در کشورهای مربوطه از طریق وزارت مذکور فرستاده شود."

۳-۱-۱- نظرات استدلالی

ایراد مذکور در اظهارنظر پیشین شورای نگهبان نسبت به ماده (۶)، با اصلاحات به عمل آمده، برطرف شده است.

۳-۱-۲- نظر شورای نگهبان

ماده (۶) آیین‌نامه، با توجه به اصلاحات به عمل آمده در مجلس شورای اسلامی، مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

۳-۲- مواد ۱۴ و ۱۸

”ماده ۱۴- در صورتی که در مدت مقرر پیشنهادی نرسیده باشد، شهرداری می‌تواند مناقصه را تجدید یا موضوع را برای اتخاذ تصمیم به کمیسیونی مرکب از معاون مالی و اداری شهرداری و دو نفر عضو عالی‌مقام شهرداری که به پیشنهاد شهردار پایتخت و تصویب شورای اسلامی شهر تعیین می‌شوند احاله کند. هرگاه کمیسیون انجام معامله را از طریق ترک مناقصه تجویز کند، با توجه به مبلغ معامله با رعایت مفاد ماده ۳۱ این آیین‌نامه عمل خواهد شد.

ماده ۱۸- تصمیم کمیسیون مناقصه پس از موافقت شهرداری تهران و تصویب شورای اسلامی شهر باید به مناقصه‌گذار ابلاغ شود و مناقصه‌گذار نیز باید حداکثر ظرف پنج روز به استثنای ایام تعطیل، نتیجه مناقصه را به برنده ابلاغ و سپس به انعقاد قرارداد و انجام معامله اقدام نماید.

تبصره- در مواردی که شورای اسلامی شهر مستند به تبصره الحاق به بند اصلاحی ۳ اصلاحی ماده ۴۵ قانون شهرداری و سایر مقررات موضوعه به شهردار تهران تفویض اختیار نموده باشد، تحصیل موافقت شورای اسلامی شهر ضرورت ندارد.”

۳-۲-۱- نظرات استدلالی

ایرادهای مذکور در اظهارنظر پیشین شورای نگهبان نسبت به ماده (۱۴)، ماده (۱۸) و تبصره آن، با توجه به اینکه عبارت «انجمن شهر» به «شورای اسلامی شهر» تبدیل شده، برطرف شده است.

۳-۲-۲- نظر شورای نگهبان

مواد (۱۴) و (۱۸)، با توجه به اصلاح به عمل آمده در مجلس شورای اسلامی، مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

۳-۳- مواد ۳۳ و ۳۸

”ماده ۳۳- در مواردی که انجام مناقصه یا مزایده و حراج به تشخیص و طبق گزارش توجیهی واحد مربوط و تأیید کمیسیون مقرر در ماده ۱۴ میسر یا به مصلحت نباشد، در این صورت معامله با رعایت مراتب زیر و به ترتیبی که کمیسیون مذکور معین خواهد کرد، انجام می‌شود.

الف- ...

ب- در مورد معاملات از ده میلیون ریال تا یکصد میلیون ریال با موافقت شهردار تهران و تأیید شورای اسلامی شهر و تصویب وزارت کشور.

ج- در مورد معاملات یکصد میلیون ریال و بیشتر به پیشنهاد شهردار تهران با تأیید شورای اسلامی شهر و وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران.

ماده ۳۸- اختلافات ناشی از معاملات موضوع این آیین‌نامه در هیأت حل اختلافی با عضویت یک نفر قاضی دادگستری با انتخاب رئیس قوه قضائیه، یک نفر از اعضاء شورای اسلامی شهر با انتخاب شورای مربوطه، نماینده شهرداری به انتخاب شهردار، نماینده بخشدار یا فرماندار حسب مورد و نماینده قانونی طرف قرارداد، قابل رسیدگی و حکم صادر از طرف قاضی جلسه برای طرفین لازم- الاجراء است."

۳-۳-۱- نظرات استدلالی

ایرادهای مذکور در اظهارنظر پیشین شورای نگهبان نسبت به بندهای (ب) و (ج) ماده (۳۳) و ماده (۳۸)، با توجه به اینکه عبارت «انجمن شهر» به «شورای اسلامی شهر» تبدیل شده، برطرف شده است. همچنین ایراد مغایرت با اصل ۱۳۹ قانون اساسی، مذکور در اظهارنظر پیشین شورای نگهبان راجع به ماده (۳۸)، با توجه به تغییر به عمل آمده در مجلس شورای اسلامی نسبت به این ماده، برطرف شده است.

۳-۳-۲- نظر شورای نگهبان

مواد (۳۳) و (۳۸)، با توجه به اصلاح به عمل آمده در مجلس شورای اسلامی، مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

۳-۴-۲- ماده ۲۳

" ماده ۲۳- در قرارداد نکات زیر باید قید گردد:

۱- ...

۱۲- اقرار به عدم شمول ممنوعیت موضوع قانون راجع به منع مداخله وزیران و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب دی‌ماه ۱۳۳۷.

۳-۴-۱- نظرات استدلالی

ایراد مذکور در اظهارنظر پیشین شورای نگهبان نسبت به ماده (۲۳)، با اصلاحات به عمل آمده، برطرف شده است.

۳-۴-۲- نظر شورای نگهبان

ماده (۲۳)، با توجه به اصلاح به عمل آمده در مجلس شورای اسلامی، مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

۳-۵-۳- ماده ۳۵

”ماده ۳۵- دریافت ضمانت‌نامه بانکی یا اسناد خزانه یا اوراق مشارکت به عنوان سپرده در مناقصه یا مزایده و یا تضمین حسن انجام معامله بلامانع می‌باشد و در هر صورت با موافقت شهردار تهران در هر موقع قابل تبدیل به یکدیگر می‌باشد.“

۳-۵-۱- نظرات استدلالی

ایراد مذکور در اظهارنظر پیشین شورای نگهبان نسبت به ماده (۳۵)، با توجه به جایگزین کردن عبارت «اوراق مشارکت» با «اوراق قرضه دولتی»، برطرف شده است.

۳-۵-۲- نظر شورای نگهبان

ماده (۳۵)، با توجه به اصلاح به عمل آمده در مجلس شورای اسلامی، مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

نظر نهایی شورای نگهبان: مصوبه مجلس در خصوص طرح اصلاح و تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات بعدی به شهرداریهای مراکز استانها، کلانشهرها و شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.